

piscopum praeveniant; nam, licet etiam dubium esset, an non Episcopus serò veniens adhuc consecraret, tamen adhuc valde inconueniens esset, si non esset certum, quòd primarius celebrans, & qui solus utramque speciem sumit, consecraverit.

ARTICULUS III.

Solvuntur reliquae Objectiones.

192. **O**B. 4. contra 2. conclusionem. Verba *novi, & aeterni testamenti* &c. sunt in Missali etiam scripta majoribus literis, sicut priora: ergo etiam sunt essentialia. Confirm. 1. S. Thomas 3. p. 9. 78. a. 3. in corp. expressè docet, sequentia etiam esse essentialia: & Pius V. iussit, ex Cajetano in editione Romana ejus operum deleri illum locum, ubi defendit, verba illa non esse essentialia: ergo talia sunt. Confir. 2. Voces subiequentes determinant praecedentes ad completam significationem: ergo sunt etiam de essentia. Confirm. 3. Si illa verba non essent essentialia, Ecclesia ea addidisset sine ulla ratione: atqui hoc non potest dici: ergo. Resp. retorq. arg. in particula enim, quae non est essentialis, & tamen scripta est majoribus literis. Dein neg. conseq. Ratio ea verba ita scribendi sufficiens fuit; quia vel pertinet ad integritatem, vel ad meliorem explicationem effectus sacramentalis.

193. Ad 1. confirm. ant. videri potest dubium. Si S. Doctor est nobis contrarius, non viderit liturgias antiquas: ceterum plures etiam ex Thomistis tenent, S. Doctorem, dum ibi ait: *Omnia praedicta verba sunt de substantia formae*: tantum vel le, quòd illa verba pertineant integraliter ad substantiam, vel quòd essentialia sint, non consecrationi, sed explicationi fructus sacramenti: certè S. Doctor ait *ibidem*, quòd per verba: *Hic est calix sanguinis mei*: significetur conversio Eucharistica: per sequentia autem designetur triplex fructus Eucharistiae: scilicet, quòd aeterna haereditas explicetur per verba *novi, & aeterni testamenti*: iustitia verò gratiae, quae habetur per fidem, explicetur per verba *mysterium fidei*: delectio autem peccati significetur per verba: *qui pro vobis, & pro multis effundetur*. Quòd attinet ad correctionem Cajetani, illa facta est, non quòd doctrina esset falsa (hoc enim Pontifex minimè decidit) sed quòd tunc videretur Cajetanus, non, ut debebat, explicasse S. Thomam; cum tamen profiteretur, se esse commentatorem Angelici.

194. Ad 2. confirm. dist. antec. voces subiequentes determinant praecedentes, ad significationem fructus sacramenti. conc. antec. ad significationem conversionis, seu essentialium significationem ipsius sacramenti. neg. antec. & conseq. Unde, si quis consecrans nollet, valere suam consecrationem per praecedentia verba, donec dicta etiam

essent sequentia, vellet effectum consecrationis suspendere, quod non potest, ut dicitur *tract. de sacramentis in genere n. 112*.

Ad 3. confirm. neg. ma. Rationes subjungendi ea verba sunt. 1. ut memoria passionis Domini melius exprimitur, quòd melius, & clarius fit exprimendo effusionem sanguinis, quam tantum exprimendo corpus, & sanguinem, vel etiam traditionem corporis. 2. cum consecratio calicis sit posterior, & ultima, vocibus illis: *Qui pro vobis, & pro multis effundetur*: sufficienter, sine significatur etiam traditio corporis, scilicet ad mortem: non verò per traditionem corporis significatur effusio sanguinis: utramque autem, scilicet & traditionem, & effusionem, voluit Ecclesia aliquatenus exprimendo in memoriam revocare. 3. cum sacrificium in cruce consummatum fuerit effusione sanguinis, bene etiam in sacrificio altaris, post consecrationem ultimam, immediatè subjunguntur voces, quibus denotetur ea effusio sanguinis.

195. Ob. 5. Concilium Coloniense habitum an. 1536. part. 7. c. 14. & Catechismus Tridentini de Eucharistia sacram. 8. Sequitur nunc, ut de forma. dicunt, formam consecrationis calicis contineri, illis verbis: *Hic est calix sanguinis mei, novi, & aeterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis, effundetur in remissionem peccatorum*: ergo. Confirm. 1. Voces sequentes aliquando praecedunt, nam *Lucæ c. 22. v. 20.* ita forma ponitur: *Hic est calix novum testamentum in sanguine meo*. Eadem verba ponuntur à S. Paulo *1. Cor. 11. v. 25.* ergo etiam ea voces sunt essentialia. Confirm. 2. Nulla est ratio negandi, quòd Christus etiam voluerit, verba sequentia esse essentialia: sicut voluit, esse essentialem invocationem SS. Trinitatis in baptismo. & juxta multos etiam in confirmatione: ergo. Resp. In primis Concilium Colonicè omittit vocem *aeterni, & mysterium fidei*; ponit enim haec verba: *Hic est sanguis meus novi testamenti, qui &c.* dein om. ant. neg. conseq. Continetur utique in illis verbis forma: sed non omnia sunt partes essentialia formae; ab hac enim quaestione illis locis abstrahitur.

196. Ad 1. confir. Etiam particula *enim* praecedit, quin sit de essentia; unde neg. conseq. & hinc, si quis ita diceret: *Hic est calix effundendi pro vobis sanguinis mei*: illa verba effundendi pro vobis non essent essentialia. At verò in forma S. Lucae, & S. Pauli, videtur saltem vox *testamentum* esse essentialis; quia sine ipsa non est sensus completus: sicut etiam in nostra forma est essentialis vox *calix*; quia etiam sine ipsa sensus non esset completus; nam dicendo: *Hic est sanguinis mei*: nihil completè significaretur. Haec autem nostra forma usurpatur convenientius; quia clarius exprimit SS. Eucharistiam per modum potus. Ad 2. confirm. Resp. In primis ad veritatis incumbit probare, quòd positive affe-

asserunt. Dein neg. antec. Rationes, ob quas Christus noluerit, eas voces esse essentialia, possunt esse eadem, ob quas noluit, esse essentialem invocationem SS. Trinitatis in absolutione. Tandem responderi etiam potest: *Sit pro ratione voluntas*.

Congruentia autem, quare Dominus voluerit in forma baptismi, & confirmationis, esse essentialem invocationem SS. Trinitatis, sunt: quoad baptismum; quia hic est janua sacramentorum, & externa protestatio fidei Christianae; hinc meritò Christus voluit, ut in eo administrando feret mentio primarii mysterii nostrae fidei. Quòd attinet ad confirmationem, Theologi, qui tenent, necessariam esse in ejus administratione invocationem SS. Trinitatis, dicunt, quòd confirmatio sit specialiter instituta ad faciendam professionem fidei, & hinc Christus noluerit, dare gratiam, huic sacramento propriam, quae nempe juvet ad fidem fortiter in quavis occasione profitendam, nisi in ejus administratione expressa fiat quaedam invocatio SS. Trinitatis, tanquam praecipui mysterii nostrae fidei. Haec tamen congruentia per se non necessitavit Christum Dominum, ad ita statuendum; unde, licet forte similes etiam possent afferri, pro illis verbis subiequentibus in forma Eucharistiae, non sequitur, Christum etiam similiter voluisse, ita verba esse essentialia; praesertim, cum de contraria ejus voluntate probabilius nobis constet, ex omnibus rationibus in probatione adductis.

197. Ob. 6. Verba formae, à nobis assignata, non sufficiunt ad sacrificium: ergo neque ad sacramentum. Confirm. Si quis omitteret verba subsequentia, deberet denuò consecrare: ergo ea sunt essentialia. Resp. consequens non esse certum; quia potest plus requiri ad sacrificium, quam ad sacramentum: sic juxta plurimos ad sacrificium requiritur communio: juxta nonnullos etiam oblatio: non tamen ista requiruntur ad sacramentum. Resp. 2. neg. antec. Etiam sub specie panis Eucharistia est sacrificium, quin debeat traditio corporis exprimi verbis. Dein sacrificium Missae non est eruentum: ergo non debet ibi esse effusio sanguinis: illa verò effusio sanguinis, quae facta est in sacrificio crucis, significatur per hoc, quòd vi verborum ponatur sub speciebus panis corpus, & sub speciebus vini sanguis. Neque necessarium est, ut omnes fines sacrificii exprimantur per formam; modò exprimat substantia; unde non est necesse, exprimi remissionem peccatorum.

198. Ad confirm. neg. conseq. Ex eo, quòd talis deberet iterum consecrare, tantum sequitur, nostram sententiam non esse certam; cum enim in administratione sacramentorum ea, quae ad valorem spectant, debeant adhiberi, quantum fieri potest, certò sufficientia, deberet in eo casu etiam repeti forma tota; cum non sit certum, verba, à nobis assignata, esse sufficientia, licet nobis videatur, id esse probabile. *R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.*

bilis. Addo hic, quae habentur in rubricis Missalis de defectibus. §. 5. n. 2. *Si celebrans non recordetur, se dixisse ea, quae in consecratione communiter dicuntur, non debet propterea turbari: si tamen certò ei constet, se omisisse aliquid eorum, quae sunt de necessitate sacramenti, id est, formam consecrationis, seu partem, resumat ipsam formam, & cetera proseguatur per ordinem: si verò valde probabiliter dubitat, se aliquid essentialia omisisse, iteret formam, saltem sub tacita conditione: si autem non sunt de necessitate sacramenti, non resumat, sed procedat ulterius.*

199. Ob. 7. ex Gonetio tom. 5. tract. 3. disp. 7. n. 2. n. 47. Licet verba subsequentia non sint essentialia apud omnes, possunt esse essentialia in Ecclesia Romana: ergo nostrae probationes non subsistunt. prob. antec. potest dici, Christum tantum determinasse verba consecrationis latius, & ultimam materialem determinationem reliquisse Ecclesiae, ut etiam nos diximus circa sacramentum ordinis *tract. de sacram. in genere n. 67.* ergo. Resp. neg. antec. ad prob. neg. antec.

Hoc modo posset etiam dici, Graecis in consecratione panis esse essentialia verba: *Quod pro vobis tradetur*. item iisdem Graecis in confirmatione esse essentialia, non tantum unctionem frontis, sed etiam ceterarum partium; unde non est paritas ab uno ad alterum sacramentum. In sacramento ordinis constat ex autoritate communissima doctorum, & praxi perpetua totius Ecclesiae, quòd Christus non determinavit materiam quoad ultimam speciem: at verò in consecratione Christus non minus determinavit formam, quam in baptismo; ita enim haec tenentur auctoritates: *Schæne nova conjectura Gonetii non habet sufficiens fundamentum, nec in auctoritate, nec in ratione.*

200. Ob. 8. contra 3. conclus. S. Ambrosius l. 4. de sacram. c. 4. ait: *Ubi veniatur, ut conficiatur venerabile sacramentum, jam non suis sermonibus sacerdos, sed utitur sermonibus Christi*: ergo verba formae non dicuntur à sacerdote recitative. Confirm. 1. Si sacerdos sine praecedentibus diceret sola verba formae, non diceret ista recitative: ergo nunquam ea recitative dicit. Confirm. 2. Si verba formae dicerentur recitative, significaretur, Christus esse sub speciebus panis illius, qui fuit in coena Christi: hoc non significatur, quando de novo consecratur: ergo

Resp. neg. conseq. S. Ambrosius tantum vult dicere, quòd sacerdos principaliter non suis, sed principalissimè utatur sermonibus Christi: sicut *Matth. 10. v. 20.* dicitur: *Non enim vos estis, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri*. Potest etiam dici, S. Ambrosium significare voluisse, consecrationem sacramenti non essentialiter pendere à verbis recitative prolatis, sed ab iis prolatis enunciative. Ad 1. confirm. neg. conseq. quia in illo casu nulla esset

esset ratio, cur proferantur recitative. Ad 2. confir. neg. mi. nam sacerdos dicit utrumque, scilicet, & Christum esse sub speciebus panis modò præsentibus, & tempore priori fuisse sub speciebus panis, in ultima cena præsentibus: & hoc secundum dicit recitative, illud autem enunciative.

201. Ob. 9. Si sacerdos proferat verba formæ enunciative, dicit, hoc esse corpus suum: hoc est falsum: ergo. Confir. i. Verba: *Accipite, & bibite ex hoc omnes*: tantum dicuntur recitative: ergo etiam reliqua. prob. conseq. non decet in eodem contextu aliqua verba proferre tantum recitative, & alia etiam enunciative: ergo. Confir. 2. Christus potuit ita instituire hoc sacramentum, ut sufficeret prolatio verborum recitativa: ergo defecto ita instituit. prob. conseq. doctores existimantes, sufficere eam prolationem recitativam, valide consecrant: ergo. Confir. 3. Sacerdos sufficiens loquitur in persona Christi, si ex ejus voluntate verba illa recitative narret: ergo. Resp. dist. ma. sacerdos dicit, esse corpus suum, si loquitur enunciative nomine suo. conc. ma. si loquitur nomine Christi. neg. ma. & conc. mi. neg. conseq.

202. Ad 1. confir. Quidam authores volunt, omnia dici enunciative: sed, hoc omisso. neg. conf. ad prob. neg. ant. quia ex *n. 170. & seq.* habetur specialis ratio, aliqua proferendi enunciative, non item alia. Ad 2. confir. conc. antec. neg. conseq. quòd enim Christus aliter voluerit instituire hoc sacramentum, probatur nostris rationibus. ad prob. neg. conf. Doctores contrarii, utpote homines probi, habent intentionem conformem intentioni Christi, & Ecclesie, prævalentem privatæ suæ opinioni: unde valide consecrant. Ad 3. confir. neg. ant. alias sacerdos, legens ex voluntate superiorum, vel Christi Domini, Evangelium, in quo habentur verba consecrationis, consecraret. Alii distinguunt, inter loqui ex persona Christi, & loqui in persona Christi: illud dicunt fieri in casu adversariorum: non verò istud; quia ad hoc requiritur insuper, ut loquens assumat personam Christi, & intendat facere, quòd Christus fecit.

203. Ob. 10. Si idem dicitur recitative simul, & enunciative, idem affirmatur, & non affirmatur: hoc est absurdum: ergo. prob. ma. affirmatur tanquam dictum enunciative: non affirmatur tanquam dictum recitative: ergo. Confir. 1. Idem sacerdos loqueretur in persona propria, & in persona aliena: hoc iterum est impossibile: ergo. Confir. 2. Sacerdos affirmat utrumque esse verum, scilicet, quòd sub speciebus panis olim in cena, & modò sub speciebus præsentibus, sit Christus: ergo utrumque dicit enunciative. Resp. dist. ma. affirmatur idem, & non affirmatur eodem modo. neg. ma. affirmatur uno modo, & non affirmatur alio modo. conc. ma. & dist. sic min. neg. conseq. ad prob.

iterum neg. conf. Non sunt contradictoria, affirmari enunciative, & non affirmari recitative. Sed nec est etiam ulla impossibilitas, vel etiam difficultas in eo, quòd idem dicatur simul recitative, & enunciative. Sic concionator, citans Scripturam, & Patres, eorum textus pronunciat recitative, & enunciative: sic sæpe quis dicit alteri: *Dixi tibi, & iterum dico: non hoc faciam*: quo casu etiam idem dicit recitative, & enunciative.

Ad 1. confir. dist. min. loqui tantum in propria persona, & simul in aliena, est impossibile. conc. mi. loqui in persona propria, & simul in aliena. neg. min. & conseq. Ad 2. confir. Resp. fieri quidem posse, ut sacerdos reflexè affirmet veritatem verborum Christi, quatenus ea Christus dixit in cena: quo casu etiam diceret enunciative, Christum fuisse olim in cena præsentem sub speciebus panis: at hoc non debet necessario fieri: sed satis est, si abstracto ab illa affirmatione, ea verba ut verba, seu ut talia recitet, & narret: ad quod per se non requiritur enunciatio illius, quòd narratur. Debet tamen sacerdos semper, vel explicitè, vel implicitè enunciare, corpus Christi esse præsens sub speciebus præsentibus in altari, in forma neg. ant. saltem id non necessario, aut semper sit.

ARTICULUS IV.

Quid ponatur vi Verborum sub qualibet Specie, & quid per Concomitantiam.

204. Illud dicitur *vi verborum ponitur*, cujus positio necessaria est ad veritatem verborum: reliqua verò, quæ adlunt ratione connexionis, quam habent cum necessariis ad veritatem verborum, dicuntur *poni per concomitantiam*. Tridentinum autem *sess. 13. c. 3. definit, ex vi verborum sub specie panis existere corpus: sub specie vini verò sanguinem Christi: at verò sub utraque specie existere corpus, & sanguinem, & animam, vi naturalis illius connexionis, & concomitantia, qua partes Christi Domini, qui jam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur: Divinitatem verò propter admirabilem illam ejus cum corpore, & anima, hypostaticam unionem.*

205. Disputant hæc authores, quid intelligatur per corpus, & sanguinem. In philosophia tradidi, corpus constituitur ex materia prima, & formis partialibus: sanguinem verò ex materia prima, & forma sanguinis. Qui formas partiales negant, vel etiam sanguinem animatum esse continent, dicunt communius, per corpus significari materiam primam ut accidentaliter organizatam, & per sanguinem significari materiam primam accidentibus suis ita instru-

Quid ponatur vi Verborum sub qualibet Specie, & quid per Concomitantiam. 147

instructam, ut statim possit habere animam, vel aliam formam, quæ animæ succedat; ipsam enim animam sanguis dicere non potest; cum Tridentinum definiat, animam non vi verborum, sed per concomitantiam in calice poni.

206. Mihi adhuc placet opinio, adstruere formas partiales, quam defendunt Scotista, & recentiores plurimi, & est ad hanc questionem explicandam aptissima, ut fateatur etiam Dicaltillo *de sacram. tr. 4. disp. 5. n. 113.* quæquam formas partiales non admittat. Haunoldus verò *l. 4. tract. 3. c. 6. n. 247.* putat, per corpus non significari formas partiales; cum jam ante has introductas debeat dari aliqua organizatio accidentaliter in materia, tanquam dispositio ad illam formam, quæ cum materia constituat corpus.

Sed contra est. Quando datur tantum accidentaliter dispositio ad ignem, nondum materia prima cum illis dispositionibus potest dici ignis, donec etiam habeat formam ignis. Pariter neque materia prima cum illa organizatione est corpus (intellige organicum) nisi habeat etiam formam substantialem corporis organici; unde materia prima completa adhuc aliâ formâ, corporis non organici, quamvis jam habeat aliqua organa accidentalia, nondum potest dici strictè corpus organicum, sed tantum in sensu latiore, in quo dicitur e. g. igneum, quod habet ingentem calorem, sed non formam ignis.

207. Cæterum de fide est ex eodem Tridentino *ead. sess. 13. c. 3.* sub quavis, tam panis, quam vini specie, contineri totum Christum, ob connexionem naturalem partium inter se. Unde hic quaritur, quænam sit connexio inter corpus, & sanguinem, in sententia eorum, qui negant, sanguinem esse animatum: adeoque etiam negant, eum cum corpore physice esse continuum. Quæstio hæc, nultum habet de philosophia, in qua dixi, connexionem sanguinis cum corpore consistere 1. in conjunctione locali, & subordinatione sanguinis ad hoc corpus, atque stabili inexistencia sanguinis intra istud corpus. 2. in jure, quod habet hoc corpus ad hunc sanguinem, a se elaboratum: & vicissim in jure, quod habet hic sanguis ad hoc corpus, in quo ipse connaturaliter conservatur; nam intra has arterias, aut venas, præsertim majores, connaturalius conservatur hic sanguis: nec sine violentia in aliud corpus transfunditur: quòd autem in poris corporis sanguis patitur violentiam, & convertatur in carnem, non provenit ab exigentia sanguinis.

Rursus de fide est ex eodem Tridentino *ead. sess. 13. can. 3.* quòd facta specierum divisione totus Christus sit sub quavis parte specierum. Et hinc etiam ante divisionem specierum est Christus totus in qualibet parte, adeoque definitivè replicatus; si enim Christus ante divisionem non esset totus in qualibet parte specierum, & tamen

juxta Tridentinum postea in qualibet totus esset, inciperet sine nova consecratione esse totus in aliqua parte hostiæ, in qua prius non erat totus: quòd est absurdum, & ab omnibus rejectum.

208. Ulterius in Eucharistia sunt, non tantum caro Christi, sed & ossa, ac nervi, atque etiam sanguis: non tantum is, quem Christus in passione effudit, sed etiam ille, qui remansit in corpore, si quis remansit intra venas, cor, jecur &c. Præterea in Eucharistia adsunt etiam capilli, dentes, & ungues Christi; quia non est Christus ibi edentulus, aur calvus, vel exunguis: & spectant hæc ad integritatem corporis humani perfecti. Insuper adsunt omnia accidentia absoluta, seu qualitates: item quantitas &c. Non autem adsunt omnia accidentia modalia: e. g. non adest ubicatio celestis, supposito, quòd hæc replicari non possit: quòd tamen aliqui negant. Quænam autem ex his ponatur vi verborum, quænam per concomitantiam, patet ex dictis.

Quantum attinet ad Divinitatem, ea proprie, & formaliter, non ponitur in Eucharistia; cum jam ante consecrationem adsit, nec novam ubicationem vi consecrationis acquirat: adest tamen Divinitas (ut & Verbum) per concomitantiam propter admirabilem illam ejus cum corpore, & anima hypostaticam unionem (ut ait Tridentinum *cit. sess. 13. c. 3.*) ita, ut, si impossibile non adestet ratione suæ immensitatis, adestet ratione unionis hypostaticæ.

Pariter (ut Theologi longè communius docent) adsunt etiam in Eucharistia speciali titulo per concomitantiam Pater, & Spiritus Sanctus, propter conjunctionem eum Verbo, cujus naturæ sunt identificati. Est tamen hæc concomitantia magis mediata, quam illa Verbi; nam Verbum adest propter unionem hypostaticam: Pater autem, & Spiritus Sanctus, tantum adsunt propter Verbum. Unde dici non potest, panis converti in Patrem, & Spiritum Sanctum; quia isti non succedunt loco panis; hoc enim convenit soli corpori, & sanguini Christi. Quòd si dicatur id etiam convenire Filio Divino, debet id verificari ratione communicationis idiomatum: quæ non datur inter hominem, & Patrem Divinum, aut Spiritum Sanctum. vide Dicaltillo *de sacram. tract. 4. disp. 5. dub. 7.*

209. Dices 1. Pronomen *meum* significat Verbum: ergo etiam Verbum ponitur vi verborum. Resp. neg. conf. Verbum, licet aliquo modo indicetur per illam vocem *meum*, non tamen indicatur ut præsens; quia sæpissimè possessor absens vocat rem suam. Dices 2. Corpus Christi debet significari ut subsistens: ergo etiam debet significari substantia, quæ est Verbum: consequenter etiam hoc ponitur vi verborum. Resp. neg. antec. Quando loquimur de corpore, ut est pars hominis, non indicatur ejus substantia; sed tantum natura: sicut rectè dicimus: *Hæc manus est mea*; quin significemus substantiam particularem,

& ut Hæunoldus l. 4. tr. 3. c. 6. n. 832. habet, rectè dicitur, natura humana consistere capite. Aliud fortè est, quando significatur totum, sicut præviè ad consecrationem significari potest panis tanquam totum. Quamvis autem corpus sit subsistens, non tamen ut tale significatur vi verborum: sicut non significatur ut animatum, licet tale sit.

210. Dices 3. Si omnes partes Christi in Eucharistia adsunt, etiam debet adesse ubicatio Christi in calice: hæc non potest adesse: ergo. Resp. 1. Ubicatio rei non est propriè pars rei, nisi hæc reduplicativè sumatur ut ubicata. Resp. 2. Jam n. 208. excepimus hæc ubicacionem; unde neg. ma. nam tantum defendimus, adesse accidentia Christi illa, quæ non sunt essentialiter affixa uni loco. Sic etiam Petrus replicatus Romæ, & Ingolstadtii, si hic comederet, non etiam necessariò comederet Romæ; nam hæc actiones habent ubicaciones essentialiter loco affixas.

Dices 4. Si adest tota SS. Trinitas, eam comedimus: hoc est falsum: ergo. Resp. neg. ma. Hic modus loquendi non est admittendus; quia comedi non competit SS. Trinitati, neque ratione communicationis idiomatum, neque ex ulla alia ratione; nam comedi, vel bibi, non competit, nisi illi, quod deglutitur, & in stomachum traicitur, quod SS. Trinitati non competit: licet competat Christo in concreto.

Dices 5. Si debet unum unitum semper esse in omni loco, ubi est alterum, debet natura humana unita Verbo esse ubique: hoc est hæreticum. ergo. Resp. neg. suppositum majoris. Nunquam diximus, quod unum unitum debeat semper esse in omni loco, in quo est alterum; hoc enim tunc tantum debet fieri, quando nullum ex unitis essentialiter affigitur certo loco, & nullum exigit ex natura sua majus spatium, quam alterum. Jam nec corpus Christi, nec Divinitas affigitur certo loco, & corpus Christi non exigit majus spatium, quam Divinitas; hinc debet hæc esse in omni spatio, in quo est corpus. At verò, cum Divinitas exigit quasi spatium infinitis majus, quam corpus, non debet hoc esse ubique, ubi est Divinitas. Sic etiam, licet anima rationalis debeat naturaliter esse ubique, ubi e. g. est digitus, cui unitur: non tamen vicissim debet digitus esse ubique, ubi est anima.

QUESTIO IV.

De Conversione Eucharistica.

ARTICULUS I.

An in hoc Sacramento detur, & unde colligatur vera Conversio Panis, & Vini.

211. **R**epetendum hæc est ex philosophia, tria ad conversionem requiri; cum enim

conversio sit transitus unius rei in aliam, requiritur terminus à quo, seu res, quæ tranfit, terminus ad quem, seu res, in quam alia tranfit, & commune medium, aut commune tertium, seu aliquid, quod remanet, & utrique termino commune est: e. g. quando lignum convertitur in ignem, terminus à quo est lignum, terminus ad quem est ignis, commune medium est materia prima: & sic in Eucharistia terminus à quo est panis, & vinum, terminus ad quem est corpus, & sanguis Christi Domini, commune medium sunt accidentia panis, & vini.

212. Dividitur autem conversio in totalem, formalem, & materialem. Prima, seu conversio totalis, est conversio unius totius in aliud, e. g. ligni in ignem. Altera, seu conversio formalis est conversio unius forma in aliam, e. g. tristitia in gaudium, quem modum loquendi etiam Christus Dominus adhibuit. Joann. 16. v. 20. Tristitia vestra vertetur in gaudium. Tertia, seu conversio materialis, est conversio unius materia, seu subjecti in aliud, e. g. si calor, prius sustentatus ab uno subjecto, postea sustentaretur ab alio.

Ulterius alia conversio dicitur substantialis, quando termini sunt substantiales: alia accidentalis, quando termini sunt accidentales: alia mixta, quando unus terminus est substantialis, alter accidentalis: alia physica, quando termini sunt physici, & physicam habent oppositionem circa commune medium: alia moralis, quando termini sunt morales, & habent tantum morale oppositionem circa commune medium; aliqua enim ex his oppositionibus requiritur ad conversionem; si enim termini non habent ullam oppositionem, non dicitur unus in aliud converti: sic non dicimus, converti album in calidum, si maneat album, & tantum de novo recipiat calorem.

213. Quæri etiam solet, an ad conversionem necessariò requiratur desinitio termini à quo, & productio termini ad quem: e. g. an ex essentia conversionis Eucharistica necessariò requiratur desinitio panis, & vini, ac productio Christi: quæ tamen questio, cum magis philosophica sit, quam Theologica, ad eam breviter sic respondeo. Ad conversionem totalem quidem facillè admittitur, ista requiri; cum priora tota debeant saltem secundum unam partem, e. g. secundum unionem, vel physicam, vel moralem, quam prius habebant cum communi tertio, desinere, & secundum unam, nempe saltem secundum unionem (qualiscunque detur) de novo produci: ita, ut prius totum, tanquam terminus à quo, saltem inadæquatè, seu quoad aliquam partem, desinat, & novum totum, tanquam terminus ad quem, saltem secundum aliquam partem de novo producat. At verò ad conversionem formalem, neutram requiri docent Esparza l. 10. de sacram. q. 61. & Hæunoldus l. 4. tr. 3. c. 5. contrav. 2.

Ego

Ego in philosophia quidem defendi, ad conversionem substantialem non requiri productionem novam termini substantialis ad quem: & quamvis non apertè decidendum, inclinavi tamen in opinionem, negantem requiri desinitionem termini à quo simpliciter talem; cum necessitatem nullam probari viderem, & verba Eucharistica viderentur mihi ad sui veritatem, nec desitionem, nec productionem illam requirere: sed tantum videbatur mihi, necessaria esse desinitio termini à quo quoad inexistenciam, ut scilicet non amplius subsistat, vel uniatu communi tertio. Minus videbatur mihi, ad veritatem eorundem verborum necessariu esse, ut terminus ad quem de novo producatu; sed tantum, ut succedat quoad inexistenciam, vel unionem cum communi tertio. His præmissis

214. Dico 1. In sacramento Eucharistia datur vera conversio totius substantia panis, & vini, in substantiam corporis, & sanguinis Christi Domini: & hæcrite inicitur ex verbis Christi. Prob. Tridentinum sessio. 13. c. 4. ita habet: *Per suum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuo Sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis, & vini, conversionem fieri totius substantia panis in substantiam corporis Christi Domini nostri, & totius substantia vini in substantiam sanguinis ejus. Que conversio convenienter, & propriè, à Sancta Catholica Ecclesia transubstantiatio est appellata:* ergo. Rationes alias jam dedimus à n. 39. quibus probavimus, desinere substantiam panis, & vini, & loco istius sub accidentibus Eucharisticis poni corpus, & sanguinem Christi, adeoque dari transitum illius in istud, seu conversionem; nam conversio aliud non est, quam transitus unius in aliud.

Ex quibus etiam habetur, hanc conversionem esse rectè ex verbis Christi à Tridentino illatam loc. modo cit. ubi Concilium sic ait: *Quoniam autem Christus Redemptor noster corpus suum, id, quod sub specie panis offerrebat, verè esse dixit, ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuo Sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis, & vini, conversionem fieri totius substantia panis &c.* Nempe ad veritatem verborum Christi requiritur, ut panis non adsit cum corpore, & sanguine Christi, sub speciebus, ut ostendimus supra n. 42.

Confirm. Panis, & vinum, non possunt manere sub speciebus cum corpore, & sanguine Christi sine miraculo; diversa enim substantia completa non possunt naturaliter esse sub iisdem accidentibus: sed hoc miraculum non datur: ergo. prob. min. non dantur, nec admitti debent miracula, quæ nulla auctoritate, aut ratione probantur: & minime debent admitti illa, quæ sunt contraria communi sensui fidelium; quia miracula operatur Deus ad instruendos fideles, & ostensionem omnipotentia Divina: consequenter ea, aut revelatione, aut alia

auctoritate, aut ratione manifestat: argui istud miraculum nulla revelatione, auctoritate, aut ratione probatur: ergo.

215. Dico 2. Substantia panis, & vini, post consecrationem destruitur, & simpliciter desinit esse, ita communilimus Theologorum, & fidelium sensus: certè Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 49. sec. 3. §. Sed quaeret, ait, hoc esse certum; imò ait: *Pro comperto habuit Ecclesia Dei, ab Spiritu Sancto edocta, simpliciter non manere in verum natura substantiam panis: & sic. 4. §. Dices tandem, quaerens, an non possit dici, quod materia panis maneat in rerum natura, respondet, esse valde temerarium, id asserere contra omnium scholasticorum doctrinam. & contra id, quod videntur docere Patres, & Concilia.*

Cardinalis Lugo de Eucharist. disp. 7. sec. 9. n. 167. videtur docere, desitionem totalem substantia panis, & vini, desinitam esse à Tridentino. An autem hanc destructionem, vel desitionem totalem, Concilium intulerit ex solis verbis Christi, an ex alia simul ratione supposita, non est opus decidere: & potest etiam fieri questio aliqualis de nomine, quid nempe significet colligere aliquid ex verbis Christi, de quo videatur Lugo cit. sec. n. 168. ubi vult, illud etiam ex solis verbis colligi, vel inferri, quod inferretur ex his, & simul ex alio supposito aliunde certo. At, si illud suppositum possit abesse (uti in casu isto abesse potest negatio miraculi, quo substantia panis sine accidentibus conservaretur; nam hoc fieri posset) vel si illud suppositum sit aliquid extrinsecum veritati verborum, nec ad istorum verificationem necessariò præsupponatur, non videtur esse verum hoc Lugonis assertum.

Prob. jam conclusio. Vi verborum Christi non manet substantia panis, & vini, sub speciebus: ergo, nisi simpliciter desinere esse, deberet alibi miraculosè conservari, & quidem per miraculum fidelibus incognitum, imò communi eorum sensui contrarium: sed tale miraculum admitti non debet, ut dictum n. præced. ergo. ant. patet ex dictis, conseq. prob. substantia naturaliter conservari non potest sine suis accidentibus, sine quibus nec potest agere, nec pati, adeoque non habet finem naturaliter intendibilem: ergo naturaliter debet desinere.

216. Quod si etiam omitteretur, substantiam non statim necessariò naturaliter destrui, etiam spoliata sit accidentibus; tamen deberet admitti in nostro casu miraculum; nam vel conservaretur illa substantia sine accidentibus: & hoc clarè esset miraculum: vel producerentur nova accidentia: & inprimis deberet tunc substantia illa iterum esse sensibilis, quod nunquam contingit: dein deberent accidentia nova statim produci in primo instanti; aliàs enim jam in aliquo instanti conservaretur miraculosè substantia sine accidentibus. Ulterius deberet ea substantia aliò transferri; quia naturaliter

T 3

stare